

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. XXVIII. Romana Indulti Seu Exemptionis. Præeinentiæ, exemptiones, aliaque privilegia competentia alicui Tribunali, ejusque Officialibus, An competant illi, qui electus ad officium, antequam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

4 sensu Capituli Conventualis, aut trium Patrum
diferetorum nihil statere licitum est, *Donat. in pra-*
xirerum regular. tom. 2. part. 3. tract. 10. quest. 10.
num. 3. cum sequent. ex quibus omnibus simul jun-
ctis, omnem quaestionem cessare dicebam ex solo
facto ac defectu voluntatis absque necessitate as-
sumendi inspectionem juris, Cujus etiam solo
puncto attento, adhuc probabilius videbatur, re-
spondendum esse pro precaria, & quodcumque
revocabili concessione, ut de hujusmodi concessio-
num qualitate plenè probatur apud *Dianam loco ci-*
tato, ubi in specie confutatur *Ciarlin. Gionagnon.*
& cæteri, Atque hanc opinionem esse recepram per
eandem Sac. Congregationem Episcoporum &
Regularium in hac disputatione justificabam ex
pluribus ejus declarationibus, quas dabam collectas
per *Nicolium* & alios hujusmodi Collectores.

Ponderando, ultra deducta apud *Dianam*, quod
in casu *Ciarlini dicta contrav. 119.* quaestio erat in-
ter duos privatos invicem contendentes de situ
magis vel minus digno, ita ut Ecclesia non esset in
causa, minùque de ejus jure vel præjudicio age-
retur; *Gionagnon. autem dicto consil. 8. vol. 2.* lo-
quitur de possessione, quam ab antiquissimo tem-
pore habebat in Ecclesia *Carpi* nobilissima familia
Pia, ita retinendo aliquas reliquias antiqui domini
loci, undè plura concurrebant, quæ dictam præ-
tensionem probabilem reddebant, Primò nempe
5 antiquitas temporis, quæ etiam in facultativis est
fatis considerabilis, ut in *Majoricen. celebrationis*
Missarum 28. Junii 1652. & 24. Januarii 1653. Bi-
chio, decis. 186. & 380. par. 11. recent. Secundò
dicta circumstantia, quod hæc posset esse præro-
gativa retenta in signum antiqui domini, quod
fertur hanc familiam habuisse illius loci, Et tertio
quod non immutabatur qualitas personarum, ne-
que agebatur de transferendo vel transmittendo
jus in extraneos ac diversum personarum genus; In
præsentem autem agebatur de facto recenti cum ni-
mia rationis diveritate inter ipsam concessionariam
& eos in quos transmitti prætendebatur; Atque ita
justè per Sacram Congregationem Episcoporum
& Regularium resolutum fuit.

ROMANA INDULTI
SEU
EXEMPTIONIS,
PRO
PETRO MARTINEZ
ARCHIEPISCOPO PANOR-
MITANO,

Discursus seu Consilium pro veritate.

Præminentia, exemptiones, aliaque pri-
vilegia competentia alicui Tribunali, ejus-
que Officialibus, An competant illi, qui e-
lectus ad officium, antequam adimpleat
adimpleri solita, atque ad Tribunal seu
Collegium admittatur, per eundem Prin-
cipem transferatur ad majus officium seu
dignitatem; Et in specie de privilegiis con-
cessis Auditoribus Rotæ; An competant
ei, qui electus Rotæ Auditor, antequam
sedeat in Tribunali, creatur Episcopus.

- 1 *Acti series, & de privilegiis Auditorum Rotæ,*
- 2 *Gratia Papa quando dicitur perfecta.*
- 3 *Princeps per concessionem dicitur transferre illicd
dominium & possessionem etiam sine traditione.*
- 4 *Beneficium vacat per obitum provisi, licet provisio
non esset effectivata.*
- 5 *An per aliquam clausulam gratia dicatur condi-
tionalis, & quando conditio percutiat substan-
tiam gratia.*
- 6 *Declaratio non continet novam dispositionem.*
- 7 *Conditio per legitime impeditum habetur pro im-
pleta.*
- 8 *Nova dignitas superveniens non tollit privilegia
competentia prima dignitati ex hoc non pos-
sessa.*
- 9 *Auditorum Rotæ facti Episcopi retinent privilegium
Auditorum, & gaudent privilegiis etiam quæ ad
gratias expectativas ante Auditoratum.*
- 10 *Declarantur conclusiones, de quibus numero 2.
& 3. ut non procedant in officiis habentibus an-
nexam administrationem, in quibus dicitur
quis officialis ex die admissionis.*
- 11 *Privilegia dantur Auditoribus Rotæ in præmium
laborum.*
- 12 *Enumerantur plures electi in Auditores Rotæ, qui
tales non fuerunt, præsertim Decius.*
- 13 *Declaratur conclusio, de qua etiam numero 2. & 3.
ut electus ad officium illicd dicatur talis.*
- 14 *An sola electio seu nominatio admissa per Papam,
de facto antem non effectivata consumatur tur-
num.*

DISC. XXVIII.

Nter alia Indulta Apostolica *Rota*
Romana ejusque Auditoribus con-
cessa, illud præsertim continetur in
Constitutione 13. Clementis VII. §. 1.
§. 14. quod quando ad Ecclesias
promoventur, eis concedantur ex-
peditiones Episcopatus gratis. Cùm igitur Petrus
Martinez ad nominationem Regis Catholici pro
Corona Aragoniæ, per consuetas literas in forma
Brevis electus, ac deputatus esset in Rotæ Audito-
rem, atque præsentatis dictis literis in Tribunali se
pararet ad consuetas disputationes tam publicas,
quàm privadas, aliaque cœpisset adimplere, quæ
ex Apostolicis Constitutionibus vel consuetu-
dine adimplenda sunt, priusquam ad Colle-
gium cooptetur, atque ad vorandum admitta-
tur, Ad ejusdem Regis nominationem, creatus
fuit Archiepiscopus *Panormitanus*, Undè propte-
reà orta est controversia cum Officialibus Cancel-
lariæ, An in expeditione Bullarum dicti Archiepis-
copatus gaudere deberet dicta exemptione, qua Ro-
tæ Auditores potiuntur; Cùmque idem Petrus de-
super meum experisset consilium, unà, cum apud
me recolendæ memoriæ Gaspere de Sobremonte,
de quo habetur mentio in *Romana Bulla Baronum*
sub titulo de feudis ad materiam illius Bulla disc. 73.
Pro veritate respondi, magnam contra eum sentire
difficultatem, Verùm edita pro eo informatione
more Advocati, cum qua probabam dictæ exemp-
tionis competentiam, id causavit satis honestam
concordiam eidem proficuum, solvendo emolu-
menta dimidiata & fortè minus.

scri-

Scribens igitur tanquam Advocatus ad partis oportunitatem, deducendo prius generalia, deinde deinde deveniendo ad specialia, dicebam quod cum in litteris Apostolicis continerentur verba perfecta officii collationem denotantia, ibi, *Te in Auditorem assumimus, eligimus, & deputamus, ac Auditorum numero, & consortio aggregamus*, ita dicebatur verè & perfectè Auditor, quoniam in dignitatibus vel muneribus à Papa collatis, cum ab alio superiore alter actus perficiens desiderandus seu expectandus non sit, actus verò faciendū ab inferioribus non percutiant substantiam seu perfectionem gratiæ, sed solum executionem, hinc sequitur quod statim gratia est perfecta, etiam solo verbo vel signatura, quamvis litteris non expeditis *Cap. cum cui de preben. in sexto, Cap. tibi qui & cap. duobus de rescriptis pariter in sexto*, per quæ nova jura clarior redditur dispositio *text. in cap. Capitulum S. Crucis, ubi scribentes extra de rescriptis. Oldrad. cons. 180. num. 16. Roman. cons. 298. num. 2. Gomez. ad regul. Cancell. de non judic. juxta formam supplicationis, qu. 1. Cassador. dec. 4. num. 2. de caus. possess. & propriet.*

Papa enim seu alter Princeps, eò ipso quod concedit præsertim dignitates & jura incorporalia, transferre illic dicitur dominium & possessionem abque alio actu facti, quoniam executio gratiæ importat solum ministerium facti, non autem juris, *Bald. in præjud. feud. num. 29. & in cap. 1. quid sit Investitura, ubi etiam servia num. 2. Gabriel alios enumerans de empt. & vend. conclus. 2. num. 39. Rovit. dec. 82. num. 5. Rot. dec. 66. q. 18 par. 2. & 81. nu. 6. par. 5. recent. in aliis.*

Hinc propterea receptum habemus in materia beneficii, quod collato beneficio seu dignitate per Papam, eò ipso quod signata & data est supplicatio, si provisus antè litterarum expeditionem vel executionem, naturaliter vel civiliter decedat, ex ipsius persona sequi dicitur vacatio, cum similibus.

Neque obstare dicebam, quod in eisdem litteris contineretur clausula *servatis servari solitis*, per ablativum absolutum, qui dicitur importare conditionem, Quoniam hujusmodi conditio non percutit substantiam & perfectionem gratiæ, sed solum executionem quoad actus facti, ideoque non reddit gratiam conditionalem vel imperfectam, Potissimè verò, ubi constat quod ea quæ servari debebant, certum implementum sortitura fuissent, si non supervenisset impedimentum ex parte ejusdem Principis illatum, Ut habemus in eadem materia beneficii circa provisiones *in forma dignum*, continentis hujusmodi clausulas vel similes, quoniam licet hujusmodi gratiæ importare dicantur, potius mandatum de providendo, quam provisionem, Nihilominus si constat de idoneitate aliisque requisitis provisus, ita ut, non ex ejus defectu, sed ex alio accedenti effectum non fortia- tur, gratia reputatur ab initio pura & perfecta, quoniam subsequens conditionis purificatio non inducit ex nunc gratiæ perfectionem, sed jure cujusdam retractionis declarat & aperit id quod inerat ab initio, quamvis nobis tunc ignotum ex deductis per *Lotter. de Benef. lib. 3. quaest. 40. num. 189 Majoricen. Parochialis 1. Julii 1643. coram Carrillo inter suas decis. 283. & frequent. in aliis*, ac habetur pluries in sua materia *sub tit. de beneficiis*, ex recepta propositione, de qua per *text. in l. adeo septima ff. de acquir. rer. dominio*, quod declaratio non cau-

fat novam dispositionem, sed tantum aperit quid jam factum sit, ad instar excipientis grana à spicis, ut in eodem textu exemplificatur; Alia etiam regula accedente, ut semper conditio habeatur propleta, quoties per ipsum non stat quominus impleatur *l. jura civili de condit. & demonstrat. l. hac venditio ff. de contrahen. empt. cum concord. per Lotter. de rebenef. lib. 3. qu. 14. num. 54.*

Descendendo autem ad specialia, deducebam disputationem textus *in l. eostertia Cod. de Dignitat. lib. 12.* ubi quod majoris dignitatis superveniencia nulla debet circa prioris dignitatis privilegia præjudicium inferre, & concordant *textus in l. eos Cod. de excusat. munerum & l. jubemur Cod. de proxim. sac. scrib. lib. 10.* utrobique scribentes, de quibus *Apont. de potestate Proregis tit. de elect. officialium §. 8. à numer. primo cum duobus sequen.* Et in specie quod officialis ad unum officium electus, si vel ob assumptionem ad aliud munus, vel ob assentiam apud eundem Principem faciendam adimplere non potuit servari solita pro actuali admissione, habeatur pro admisso usque ab initio, quoties constat de aptitudine seu habilitate adimplendi *Frecc. de subfeud lib. 2. tit. quis dicatur Dux ex num. 60. Fab. de Ann. consil. 42. num. 18. cum sequent.*

Et magis in specie deducebam auctoritatem *Schaphitei de literis gratiæ & justitiæ, seu de gratiæ expectativis versic. restat postremo*, ubi agendo de prærogativis expectantium, notat in specie Auditorum Rotæ, quod facti Episcopi retinent privilegia & prærogativas Auditorum, Quod etiam dicunt *Gomez. ad regul. Cancell. expectativæ super §. fin. & Mandos. in tract. de privil. ad instar. glos. 7. num. 31.* Atque ex *Gemin. cons. 113.* notat quod Auditor Rotæ gaudet prærogativas Auditorum, etiam quoad gratias expectativas obtentas antè Auditoratum, quoties vacatio seu effectuatio sequitur post illum obtentum.

Neque dubitandum dicebam de certitudine futuri implementi, quatenus evocatio ad majus munus non supervenisset, quoniam longè majora adimplenda sunt pro Episcopatu, tam circa examen super litteratura, quam circa mores aliaque requisita, dum desuper efformatur processus canonizandus cum bino examine in pleno Consistorio, cum agatur de actu majoris status & perfectionis.

His tamen non obstantibus, reflectendo ad veritatem, valde dubitabam de substantia prætensionis, unde propterea requirentibus insinuata difficultate, consului concordiam eo meliori modo, quo esset possibile, Quoniam præmissæ conclusiones rectè procedunt in beneficiis, sive etiam in officiis & dignitatibus non habentibus annexam administrationem; Secus autem in officiis justitiæ exercitium, ac administrationem annexam habentibus. In his enim ad perfectionem, tria copulativè requiruntur, electio scilicet, acceptatio, & ingressus seu admissio, ad communiter notata per *Bart. & alios per ipsum text. in l. publicis ff. de condit. & demonstrat.* Ideoque non sufficit sola officii collatio ab obtinendas prærogativas, privilegia, præeminencias, aliaque jura ratione officii competentia, sed præviis solennitatibus, aliisque de jure vel de consuetudine adimpleri debendis, præsertim prævia juramenti præstatione, requiritur actualis admissio, ex qua, tanquam ex nunc, ille verè dicitur officialis, cui competant officii fructus &

emolumenta, Inter quæ numerantur etiam prærogativæ, & præeminentiæ, ac hujusmodi exemptiones & similia, juxta notabilem *theor. Bal. in l. sed & milites §. finali ff. de excus. tutor. per illum text.* ubi in finalibus verbis id clarè probare videtur, & *Baldum sequuntur Paris. de Puteo de Sindicatu vers. electio officialium 3. in principio Boer. dec. 150. num. 6. & sequen. Frecc. de subfeud. lib. 2. titul. quis dicatur Dux numer. 52. Fab. de Anna conf. 42. numer. 12. & sequen. Kovit. in pragm. 5. de Baron. numer. 11. Marcian. disput. 47. numer. 20. & sequen. Sanfelic. dec. 269. numer. 2. Franch. dec. 62. per tot. Capic. Latr. dec. 154. num. 30. bene Constantius in l. 1. Cod. de Consulibus lib. 12. nu. 26. & sequen.*

Duplici quoque alia ratione accedente, Primò scilicet, quod Auditoribus conceduntur hujusmodi privilegia, istud præsertim, de quo agebatur, tanquam familiaribus ipsius Papæ, qui eos non agnoscit in tales, quamvis litteras electionis seu deputationis concesserit, dando partem panis & vini & quamdam annuam recognitionem scutorum centum auri, ac dando locum in Cappella, nisi postquam servatis omnibus servandis admissi seu in Collegium cooperti sunt; Ergò clara est ejusdem Principis voluntas, quam initio habuit solum destinandi, dilato tamen effectu post impletas conditiones, in quibus deficere potest ob ejus possibilem reprobationem; Et secundo quia hujusmodi privilegia dantur Auditoribus intuitu laborum, quos in audiendis & decidendis causis sustinent, ut patet ex eadem *Constitutione Clementis VII. §. 11.* unde cum nec actu, nec habitu iste aliquem habuerit laborem, omninò cessare videbatur ratio induciva privilegii; Ita etiam comprobante effectu seu observantia, quoniam eo medio tempore, inter exhibitionem litterarum Apostolicarum deputationis, & cooptationem in Collegium, quod est notabile plurium mensium, hujusmodi sic electi per ipsummet Tribunal ejusque Auditores tractantur tanquam simplices Advocati, quorum habitum gestant, quoties non essent aliàs Signaturæ Referendarii, nullumque habent Auditorum Rotæ tractatum, vel prærogativam.

Hinc proinde de facto habemus, quod *Philippus Decius, Franciscus Remolinus, Antonius de Parma, Joannes Reserus & alii*, quamvis per Papam electi in Rotæ Auditores, quia tamen, vel morte præventi, vel ad alia munia translati, seu ex aliis accidentibus de facto, admissi, & in Collegium cooperti non fuerunt; idcirco pro talibus non reputantur, ut patet apud *Rubeum tom. 2. singular. fol. 5. post num. 54. & Cantalmajum in sintaxi Auditorum Rotæ impress. post Indicem decisionum num. 274. & 321. fol. 25. & 28.*

Ea verò, quæ ut supra ex *Freccia, Fab. de Ann. & aliis* habentur de regula justè impedimenti resultantis ex facto vel servitio Principis, Sive de præjudicio non cauendo ex majori superventa dignitate, percutere videntur punctum præcedentiæ sive antiquitatis inter ipsos Officiales, vel similes præeminentias honorificas tantùm, tanquam simplices reliquias primæ dignitatis, quæ absque proprio facto vel culpa, sed ex facto ipsius Principis ad aliud munus evocantis, de facto & in exercitio obtenta non fuerit, cum similibus; Secus autem quoad hujusmodi exemptiones, quæ important fructum, & emolumenta ipsius officii assequendi ratione actualitatis & exercitii, quod præsupponit etiam *Staphil. ubi supra*, quod scilicet sit

jam de facto Auditor, cui Episcopatus superve-
niat, seu aliàs postquam est talis, purificetur gratia expectativa.

Audivi etiam occasione istius casus, in Curia Regis Catholici dubitatum esse, stante quod iste locus in Rota pertinet ad Coronam Aragoniæ¹⁴ obtinetur per turnum per Nacionales Regnorum, Aragoniæ, & Valentiniæ, ac Principatus Cathalonici (neglectis tamen juxta infelicem conditionem Itatorum, Regnis Siciliæ ultra & citrà, quamvis æquè ad eandem Coronam pertineant) An ista provisio consumpsisset nec ne turnum, Et credo pro affirmativa resolutum fuisse, & quidem rationabiliter; Tum quia in ea Curia, & ad effectum hujus turni resultantis à privilegio Regio, seu illorum subditorum Concordatis, spectatur factum ipsius Regis in eligendo, seu nominando, dum nominatio per Papam jam admittitur fuit; Tum etiam quia in Beneficialibus vel similibus, talis est regula, quod scilicet provisio quamvis per actualem possessionem non effectuata consumit turnum, ex his, quæ in proposito turni inter plures Religiones insimul unitas, vel inter ejusdem Religionis provincias seu nationes habentur, in *Romana seu Vallis Umbrosa turni sub ut. de Regularibus.*

PAMPILONEN.

DECIMARVM

DE TAFFALLA

PRO

COLLEGIO SOCIETATIS JESU
PAMPILONÆ,

CUM

CAPITULO DE TAFFALLA.

Casus decisus per Rotam pro Collegio.

An antiquæ præeminentiæ, prærogativæ, aliaque privilegia competentia alicui Regno, Provinciæ, vel Civitati, cessent per unionem seu annexionem alteri Regno, Provinciæ, vel Civitati respectivè, Vel potius hoc non obstante durent, & in priori statu perseverent; Et in specie, An sub nomine Regnorum Castellæ, & Legionis, veniat Regnum Navarrae illi Coronæ annexum.

SUMMARYM.

- 1 *Acti series.*
- 2 *Resolutio causa.*
- 3 *Canonizantur privilegia Societatis Jesu su-
per exemptione à decimis.*
- 4 *De effectu unionis subjektivæ.*

5 *Chro-*